

**Utoqqalinermi pensionisiallit pensionisiaminnit ilanngaanneqanngikkaluarlutik
saniatigut allanik isertitarisinnaasaasa marloriaatinngorlugit qaffanneqarnissaat
siunertaralugu Inatsisartut peqqussutaata nr. 3, 7. maj 2007-imeersup
allangortinneqarnissaanik Naalakkersuisut peqquneqarnissaat siunertaralugu
Inatsisartuni aalajangiiffisassatut siunnersuut**

(Saqqummiisut: Inatsisartunut ilaasortat Malik Berthelsen aamma Kim Kielsen, Siumut)

pillugu

Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerneqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliaqarnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Olga P. Berthelsen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasoq
Inatsisartunut ilaasortaq Debora Kleist, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia
Inatsisartunut ilaasortaq Isak Hammond, Inuit Ataqtigiit
Inatsisartunut ilaasortaq Andreas Uldum, sinniisussaq, Demokraatit
Inatsisartunut ilaasortaq Siverth K. Heilmann, sinniisussaq, Atassut
Inatsisartunut ilaasortaq Ruth Heilmann, Siumut
Inatsisartunut ilaasortaq Malik Berthelsen, Siumut

Ulloq 10. maj 2012-imi siullermeerinerup kingorna siunnersuutip UKA 2012-imi
Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami suliasatut innersuussutigineqartoq
ataatsimiititaliap annertunerusumik misissorpaa.

Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Una siunnersuut aalajangiiffisassatut siunnersuutaavoq, Utoqqalinermi pensionisiat pillugit
Inatsisartut peqqussutaannut nr. 3-mut, 7. maj 2007-imeersumut Naalakkersuisut
allannguutisatut siunnersuummik saqqummiussinissaat Inatsisartunit taperserneqassasoq
siunnersuuteqartup kissaatigaa, taamaalillutik utoqqalinermi pensionisiallit pensionisiaminnik
annikilliliivigineqaratik marloriaammik saniatigut isertitaqarsinnaassallutik.

Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Aalajangiiffisassatut siunnersuut Naalakkersuisut tapersersinnaanngilaat. Utoqqarnut
sulisinnaassusilinnut sulerusussusilinnullu iluaqutaasumik allanngueq taamaallaat pinnagu,

kisiannili utoqqalinermi pensionisiat ataatsimoorussamik nutaamik aaqqissuunneqarnissaasa Naalakkersuisunit kissaatigineqarnera innersuussutigalugu. Aammattaaq utoqqaat pillugit pilersaarummik, ungasissoq isigalugu utoqqaat atugarissaarnissaasa qanoq attanneqarsinnaaneranut periusissamik UKA 2012-imi saqqummiussisoqarnissaa Naalakkersuisunit oqaatigineqarpoq. Siunnersuummi matumani akileraarutitigut qaffaasoqaratarsinnaanera naatsorsuutigineqanngikkaluartoq, siunnersuut akuersissutigineqaruni pisortat ukiumut aningaasartuutaasa ataatsimut isigalugu 15 mio. kr.-inut qaffariiateqarnissaat Naalakkersuisunit naatsorsuutigineqarpoq, agguaqatigiissillugit Namminersorluitk Oqartussanut 13.5 mio. kr.-it kiisalu kommuninut 1.5 mio. kr.-it.

Utoqqaat pisinnaanerusut piunmassuseqartullu eqqarsaatigalugit utoqqalinermi pensionisiallit pillugit maleruagassat atuuttut ajornakusoortueneri naleqqutinnginnerilu **Siumumit** oqaatigineqarpoq. Utoqqalinerminni pensionisiallit sulisartutut ingerlaannartut eqqarsaatigalugit akileraartarnermut inatsit naapertuunnersoq Naalakkersuisunit oqaaseqarfigineqarnissaa Siumumit kissaatigineqarpoq. Siunnersuutip sammiviisa assigiinngitsut kingunerisinnaasaasa ataatsimut misissoqqissaarneqarnissaasa Naalakkersuisunit ingerlanneqarnissaat Siumumit kissaatigineqarpoq. Aammattaaq utoqqalinerminni pensionisialinnut katissimasunut imaluunniit najugaqatigiillutik inooqatigiittunut tunngatillugu allannguuteqartoqarnissaa, taamaalilluni aappaasup isertitaqarneratigut inooqatip utoqqalinermini pensionisiaasa annikillilerneqartannginnissaat Siumumit kissaatigineqarpoq.

Siunnersuummi tunngavigineqartut partiip tapersersinnaagai **Inuit Ataqatigiinnit** oqaatigineqarpoq, ungasinnerusoq isigalugu utoqqaat sivisunerusumik sulisinnaanissaminnut periarfissaqalissammata. Siunnersuutip kingunerisinnaasai naammattumik erseqqissaatigineqarsimannngimmata siunnersuut taamatut isikkoqartillugu Inuit Ataqatigiit tapersersinnaanngilaat. Tassunga atatillugu siunnersuutip toqqaannartunik kinguneqarnissaa, kisannili aamma utoqqaap nammineq isertitaasa qaffannerinut naleqqiullugu, assersuutigalugu inimut qularnaveeqqutip akissaqartinnissaata namminerlu akiliutit sunniivigeqatigiinnerisa kinguneqarsinnaanerit erseqqissaatigineqarpoq. Aammattaaq inunnut allanut, - assersutigalugu siusinaarlutik sulisinnaajunnaarnersiutilinnut atugassarititaasut siunnersuummi ataqatigiissillugit isigineqartariaqartut Inuit Ataqatigiinnit oqaatigineqarpoq. Utoqqalinermi pensionisiat pillugit nutaamik ataatsimoorussamik aaqqissuussinermut siunnersuutip ilaatinneqarnissaa Inuit Ataqatigiinnit kissaatigineqarpoq.

Aningaasatigut isertitat allat apeqqutaatinnagit utoqqalinermi pensionisiat annertussusaat pisinnaatitaaffiusutut partiimit tunngaviusumik isumaqarfigineqartoq **Demokraatit** erseqqissarpaat. Utoqqaat amerlanerpaat sapinngisamik sivisunerpaamik suliffeqarfimmiittarnissaat Demokraatinit kissaatigineqarpoq. Siunnersuummi siunniunneqartut Demokraatit tapersersinnaavaat, taamaattorli siunnersuutip

kingunerisinnaasaasa arlallit erseqqissaavigineqarnissaat amigaataammata siunnersuut tapersersinnaanagu. Siunnersuutip toqqaannartumik aningaasatigut kingunissai pillugit itisiliisumik nassuiaammik kiisalu toqqaannangikkaluartumik kingunerisinnaasaasa erseqqissaavigineqarnissaat Demokraatit kissaatigaat. Tamanna pisariaqarpoq, assersuutigalugu nunap avataanit Kalaallit Nunaannut sulisunik tikisitsinermut sanilliullugu kalaallit utoqqalinermi pensionisiallit amerlanerit suliffeqarfimmiiginnarsinnaanerisa kingunerisinnaasai eqqarsaatigalugit. Aammattaaq Demokraatit isumaqarput siunnersuut akileraartarnermut atugarissaarnermullu tunngatillugu ikiorsiissutigineqartut ataatsimut nutarterneqarnerannut ilaatinneqassasoq, kiisalu utoqqaat pillugit Naalakkersuisut periusissaanni siunnersuut tamanna annertunerusumik erseqqissaatigineqartariaqartoq.

Atassut erseqqissaavoq, utoqqarnut utoqqalinersiutinullu pissutsit partiimit uteqqiaffigineqartarsimasut. Utoqqalinerminni pensionisiallit aamma siusinaartumik sulisinnaajunnaarnerisutisiallit amerlasuut aningaasartuutit aalajangersimasut akilereerneranni inuuniutissaasa amerlannginnerisa aarleqqutigineqarnerat aallaavigalugu taakkununga tunniuttakkat pillugit 2012-imi upernaakkut toqqaannartumik apeqquteqarsimavoq. Atassut isumaqarpoq utoqqarnut pissutsit siumut isigisumik naliliivigineqartariaqartut, soorlu assersuutigalugu Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu Ataatsimiititaliap isumaliutissiissutaani taamaaliortoqarsimasoq. Atassutilli oqaatigaa, maannakkut pissutsit ilungersunartut arlallit siunnersuutikkut aaqqiivigineqarsinnaasut.

Utoqqaat amerlasuut utoqqalinerminni pensionisiassaminnik naammattunik katersinissaminnut periarfissaqarsimangillat, taamaattumillu utoqqalinerminni pensionisiaminnut akornutaanngitsumik, amerlanerit isertitaqarnissaminnut periarfissaqartariaqarlutik. Tamanna pissutigalugu, kiisalu utoqqaat inuuniarnermikkut atugarisaasa ilungersunareernerat innersuussutigalugu Atassutip siunnersuut taperserpaa.

Kattusseqatigiit Partiata taavaa, utoqqalinermi pensionisiat annikillinngikkaluarlugit utoqqalinermi pensionisiallit marloriimmik saniatigut isertitaqarsinnaanissaat ukiuni arlalinni partiip sulissutigisimagaa. Partiip siunnersuummik tapersersuinermini pingaarutilittut erseqqissaatigaa kikkut tamarmik sapinngisamik sivisunerpaamik suliffeqarfimmiinnissaminnut periarfissaqartitaassasut, kiisalu utoqqalinermi pensionisialinnut tunngatillugu aningaasaqarnikkut inatsisitigut killiliinnngikkaluarluni pisinnaasariaqartoq.

Tamanna tunuliaqutaralugu siunnersuutip naggataarutaasumik aappassaaneerneqarnissaa sioqqullugu Ilaquariinnermut Peqqissutsimullu Ataatsimiititaliami nangillugu suliassatut innersuunneqarpoq.

Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Utoqqalinermi pensionisiat pillugit maleruagassat atuuttut akornutaannginnerat, utoqqalinerminnilu pensionisiallit sulisinnaasut sulerusuttullu tamakkiisumik periarfissaqarnerat ataatsimiititaliap erseqqissarpaa. Taamaattumillu utoqqaat inatsisit malillugit sulinermik ingerlatsisinnaanerat killilerneqanngilaq.

Ukiunik pissuteqarluni isumaginninnikkut pensionisiatut Kalaallit Nunaani utoqqalinermi pensionisiat ima aaqqissuussaapput, utoqqalinermi pensionisiallip, 65-inik ukioqalernerani, utoqqalinersiaqalernerup atuutilernerani, aningaasat aalajangersimasumik amerlassusillit tunngaviusumik pensionitut tunniunneqartarlutik. Aningaasalli tunngaviusumik annertussusaannut inoqtigiit amerlassusaat isertitaallu apeqqutaapput. Kisiannili utoqqalinermini pensionisialik imaluunniit taassumap aapparisa inooqataaluunniit akileraaruteqaataasunik isertitaqaraangat maleruagassat aalajangersakkat malillugit utoqqalinersianut ilanngaateqartinneqartarput. Taamaattumik utoqqalinersiallip suliffeqarfimmiittup isertitaasa annertussusai naapertorlugit utoqqalinermi pensionisiai annikillilerneqartarput.

Utoqqalinermi pensionisiat tassaapput inunnik isumaginninnikkut ikiorsiissutit ilaat, inuit utoqqalisut imminnut pilersorsinnaannginnerisa annertussusaat naapertorlugu inuiaqatigiinnit tunniunneqartartoq.

Kommunalbestyrelsep tigussaasumik nalilersuereernikkut aalajangersimasumik pensionisiat saniatigut utoqqalinermi pensionisialinnut ataasiakkaanut ilassutitut tigusartakkatut tapeq tunniussinnaavaa, tamatumalu saniatugut pissutsit immikkut ajornartoorfiuppata utoqqalinermi pensionisialinnut inummot tapit tunniunneqarsinnaasarput. Pissutsit tigussaasumik naammassineqarsimappata utoqqalinermi pensionisiallit aamma meeqqanut tapinik pissarsisarput.

Inuiaqatigiit utoqqartaannut, utoqqarnik isumaginninnitsinnut, pensioninut kiisalu isumaginninnikkut ikiorsiissutinut allanut tunngatillugu, Akileraartarneq Atugarissaarnerlu pillugu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani martsimi 2011-imeersumi taaneqartut ataatsimiititaliamit immikkut ittumik soqtigineqarput.

Akileraartarnermut Atugarissaarnermullu ataatsimiititaliarsuup isumaliutissiissutaani oqaatigineqarpoq inuuneqqortusiartornerup kingunerisaanik utoqqaat 65-iniit qummut ukiullit amerlassusaat ullumikkut 3700-miit ukioq 2040-mi 9200-nut amerleriaateqassasut. Tamatumunngalu peqatigitillugu piffissami tassani sulisinnaasut amerlassusaat allannguuteqassanngitsut.

Taamaattumik utoqqaat amerlinissaat taanna ungasissumut isigaluta naalakkersuinermi

aaqqissuussinikkut sillimaffigisariaqarparput, taamaaliornikkut atugarissaarnikkut ikiorsiissutigut pissusiviusunut tulluarsarneqassammata.

Siunnersuutip pensionisialinnut akunnattunik pisartagalinnut aalajangersimasunut, sulinerikkut isertitaminnik attassisinnaasunut taamaallaat pitsaasumik sunniuteqarnissaa ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Pensioninik pisartagallit, assersuutigalugu timikkut sanngiilliuteqarnertik, utoqqalillutik sanngiillisimanertik imaluunniit tarnikkut nappaateqarnertik pissutigalugu sulisinnaassuseqanngitsut, siunnersuut iluaqutiginaviangilaat. Akunnattumik pisartagallit siunnersuutip tamatuma kingunerisaanik nutaamik agguataarinikkut pensioninik pisartagallit akornanni pissakinnerpaatut inissinneqassapput. Agguataarinermut tunngatillugu siunnersuut ilumut naapertuunnersoq isumaliutigineqarsinnaavoq. Taamaattumik peqatigisaanik akuerineqartariaqarpoq, utoqqarnut saniatigut isertitaqarnerusinnaasunut isertitaqarnerorusuttunullu siunnersuut iluaqutaasinnaasoq.

Aappaatigulli sulisoqarnermut atatillugu siunnersuut kipusoortitsisinnaassaaq. Ilinniarsimangitsaq utoqqalinermini pensionisiaqalereersimalluni suliaminik ingerlatsiinnartoq taamaalilluni ilinniarsimangitsumit inuusunnerusumit, assinganik sulialimmit annertunerusumik isertitaqarsinnaassaaq. Tamanna sulisoqarnermi pissutsinut assortuuttutut isigineqarsinnaavoq, tamannalu isumaliutigisariaqarpoq.

Atugarissaarnitta siumut isigisumik aalajangiusimaniarnerani assigiinngissitaaqisunik unammilligassaqarnerput ataatsimiititaliap akuerisariaqarpaa. Isumaginninnikkut pisartakkatigut, pensionisiaqarnikkut, akileraarutitigut, suliffeqarnikkullu ataqatigiissitsiniarnermut ajornartoorfiit arlallit tamatumunnga atatillugu tulluarsagassaallutillu naliliivigisassaapput.

Siunnersuutip taamaattup piviusunngorteratarnissaa sioqqullugu isumaginninnikkut suliffeqarnikkullu sunniuteqatigiinnerit ataqatigiissarneqartariaqarput.

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani naalakkersuinikkut oqariartuutit tassaasimapput utoqqaat suliffeqarfimmiiginnarnissaannut aningaasaqarnikkut kaammattorneqassasut ataatsimut isigalugu soqutiginnittoqarmat, kiisalu piginnaanerit tamaasa sapinngisamik sivisunerpaamik inuiaqatigiinnit atorfissaqartinneqarmata.

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani aamma erserpoq, piffissaq qanittoq ungasissorlu isigalugit siunnersuutip pineqartup sunniutaasa ersersinnissaat ataatsimut isigalugu kissaatigineqartoq. Ataatsimiititaliap isumaliutissiissummi uani pissutsit, partiit ataasiakkaat annertunerusumik misissoqullugit kissaatigisaat immikkut taanikuuai. Tamanna ataqineqassaaq.

Allannguutissatut siunnersuut

UPA 2012/88

J.nr. 01.25.01/12UPA-LABU-00088

J.nr. 01.38.01.03-00024

Siunnersuutip matuma akuerineqarneratigut kingunerisassaasa matumanilu ataqatigiissitsinermut kingunerisassaasa naamattumik qulaajarneqarsimanninnerannut malitseqartitsinertut, Inatsisartut Suleriaasianni § 34, imm. 2 innersuussutigalugu, ataatsimiititaliap isumaqatigiittup allannguutissatut siunnersuut una saqqummiuppaa:

Utoqqalinermi pensionisiallit pensionisiaminnik ilanngaanneqanngikkaluarlutik saniatigut allanik isertitarisinnaasaasa marloriaatinngorlugit qaffanneqarnissaannik, kingusinnerpaamik UKA 2012-mi ataatsimut sunniutaasussanik qulaajaanissamut misissueqqissaarnissamik, misissueqqissaarnerullu tamatuma Naalakkersuisut pensionisiat pillugit ataatsimoortumik nutarteriniarnermik suliaqarnerannut ilanngunneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartuni aalajangiiffigisassatut siunnersuut.

Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup tamanna tunuliaqutaralugu allannguutissatut siunnersuut akuerineqassasoq inassutigaa.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Olga P. Berthelsen,
Siulittaasoq

Debora Kleist

Isak Hammond

Andreas Uldum

Siverth K. Heilmann

Ruth Heilmann

Malik Berthelsen